

SAMFUNN

Redaksjonssjef: Trine Andreassen
trine.andreassen@dagsavisen.no

Bisettes torsdag 2. august

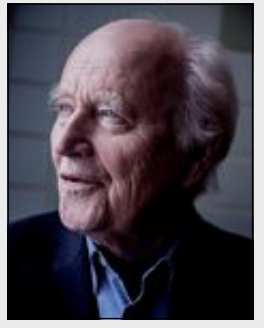
Bisettelsen til Thorvald Stoltenberg blir torsdag 2. august klokken 13.00 fra Oslo domkirke, opplyser familien til NTB.

Den tidligere utenriks- og forsvarsministeren døde fredag 13. juli, 87 år gammel. Han døde i sitt eget hjem med familien rundt seg.

Thorvald Stoltenberg var i en årrekke en viktig norsk diplomat og en profilert politiker for Arbeiderpartiet. Han var forsvarsminister fra 1979 til 1981 i Odvar Nordlis regjering, før

han ble utenriksminister under Gro Harlem Brundtland i periodene 1987 til 1989 og 1990 til 1993.

Han var også president i Norges Røde Kors fra 1999 til 2008. Han engasjerte seg for folk i rusmiljøet og mennesker på siden av samfunnet. Stoltenberg etterlater seg barna Camilla og Jens, samt kjæresten og filmregissøren Anja Breien. Hans yngste datter Nini døde i 2014 og hans kone Karin i 2012. (NTB)

Mener Dale må

FØRKRISE: Landbruksminister Jon Georg Dale (Frp) har ikke gjort nok for å hjelpe tørkerammede bønder, mener Per Olaf Lundteigen (Sp).

■ IRENE RØNOLD

– Landbruksministeren har vært på Tour de France. Det er typisk. De har vært på ferie, hele gjengen, sier Per Olaf Lundteigen (Sp).

Den verste tørkesommeren siden 1947 har rømmet bønder over hele Sør-Norge. Tørken har ført til førmangel, og flere dyr må leveres til slakt.

Lundteigen er ikke fornøyd med landbruksminister Jon Georg Dales (Frp) for å hjelpe kriserammede bønder. Det er heller ikke Arne Nævra, landbrukspolitisk talsperson i SV.

– Dale har foreløpig vært passiv. Alt tyder på at tiltakene så langt er for smått. Spørsmålet er om han klarer å få møtt jordbruksorganisasjonene samlet for å få til nasjonale tiltak som hjelper, sier Nævra.

Han viser til at landbruksministeren nylig åpner for å reforhandle deler av jordbruksavtalen som følger av tørken.

– Jeg ser ingen grunn til at det skal utsettes. Alt tilsier at denne situasjonen krever en revidering av jordbruksforhandlingene, mener Nævra.

Vil ha krisemøte

Fra 13. juli innførte Landbruks- og matdepartementet nulltoll for import av høy og halm. I tillegg skal bønder som slår korn og lager grovfôr, likevel få arealtilskudd for korn.

Lundteigen mener disse tiltakene ikke monner, og ber statsråden samle representanter for næringen til et krisemøte.

– Det er opplagt at det er mye som må diskuteres. Omsetningsavgiften på kjøtt blir en svær kostnad for bøndene. I tillegg blir det en stor kostnad å fryse inn kjøtt. Og hva skal man gjøre med kvotene på melk? Skal de endres? Hvordan skal man regne ut avlingsskadeerstatning på grasskade? ramser han opp.

Også Senterpartiets landbrukspolitiske talsperson, Geir Pollestad, etterlyser nye tiltak for å hjelpe bøndene.

– På kort sikt må vi unngå stor nedslaktning av dyr. Vi mener det trengs ordninger for å få fraktet fôr for eksempel fra Nord-Norge til Sør-Norge, sier han.

TØRKE OG FØRKRISE

■ Landbruket opplever nå sin verste tørkesommer siden 1947.

■ Landbruksminister Jon Georg Dale (Frp) har innført flere hastetiltak for å hjelpe bønder i krise.

■ Fra 13. juli innførte Landbruks- og matdepartementet nulltoll for bøndenes import av høy og halm.

■ I tillegg vil bønder som slår korn og lager grovfôr, likevel få arealtilskudd for korn.

■ Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener det kan bli aktuelt å reforhandle deler av jordbruksoppgjøret som følger av krisen

■ Dale har sagt han er åpen for en reforhandling, men kun dersom initiativet kommer fra et samlet jordbruk.

Kilde: NTB

Nævra mener det bør vurderes et importvern for kjøtt, slik Merete Furuberg, leder i Norsk bonde- og småbrukarlag, tok til orde for i Dagsavisen nylig.

– I tillegg bør det startes kampanjer for å få de som spiser kjøtt til å spise mer norsk kjøtt. Det bør ikke være opp til bondeorganisasjonene å gjøre dette alene. Dette er en rikspolitisk sak, som statsråden bør ta tak i, sier han.

Ber om tiltak

– Dette er den største krisen som har rammet norsk jordbruk siden krigen. Da må myndighetene være villige til å stille opp med ekstraordinære midler, sier Anton Christian Smedshaug, daglig leder i Agri analyse.

I onsdagens Dagsavisen sa Smedshaug at førkrisen kan føre til mangel på melk i butikene.

– Risikoen for det er økende, slik tørken ser ut nå. Vi er bare midt i juli. Under tørken i 1947 kom det ikke regn for i september. Det kan skje igjen, sier Smedshaug.

Han understreker at det er mulig å få tak i fôr, blant annet gjennom import fra Nord-Amerika og Island eller å bruke

HVOR ER DALE?: Per Olaf Lundteigen (Sp) beskylder landbruksminister Jon Georg Dale (Frp) for å reise på ferie mens

kraftfôr med mer fiber. Det er kostnadene som avgjør, sier han.

– Hvordan situasjonen utvikler seg avhenger av hvilke tiltak landbruksminister Dale er villig til å sette inn for å sikre bøndenes kjøpekraft, sier Smedshaug.

Han anslår at fôrkostnadene for et gjennomsnittlig bruk i år kan komme på mellom 300.000 og 400.000 kroner mer enn i et normalår.

– Da snakker vi om bønder som må bruke hele normaltinntekten på fôrkjøp, sier Smedshaug, som mener Dale har lagt seg på et minimumsnivå av tiltak.

– Det er relativt enkelt å fjerne toll på høy. Det er jo ikke rare tiltaket når man tenker på situasjonens alvor, sier Smedshaug. Han mener myndighetene må være med på å dekke innenlands transport av fôr fra Nord-Norge og Trøndelag til Sør-Norge. I tillegg mener han bønder bør få økonomisk støtte til å håndtere kostnadene som følger med økt lagring av nedfrysing av kjøtt.

Det bør også gjøres en gjennomgang av såfrø- og såkornsituasjonen, mener Smedshaug.

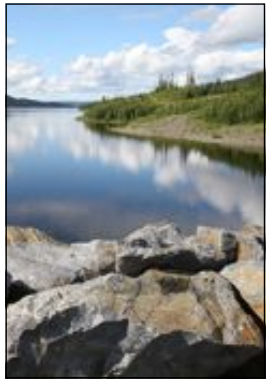
– Det vil bli store behov i hele Nord-Europa for å fornye grasarealene, så det kan bli kamp om frøene og såkornet. Det vil

avgjøre mye av neste års fôrtilgang, sier han.

– Har tatt grep

– Vi vurderer fortløpende hvordan vi kan bidra til å dempe de negative konsekvensene tørken har for norske bønder. Derfor har vi tatt mange grep, som har blitt godt mottatt, sier landbruksminister Jon Georg Dale (Frp) til Dagsavisen.

– Det er en krevende situasjon for bøndene nå, og vi vurderer løpende om det er tiltak som bør gjennomføres på kort og lang sikt. Jeg registrerer at verken Smedshaug, Nævra eller Lundteigen bidrar med et

Strømprisen opp for tredje uke på rad

Det varme sommerværet kombinert med høyere priser på CO2-kvoter, kull og gass sørget for at strømprisen gikk opp for tredje gang på rad forrige uke.

Ifølge strømbørsen Nord Pool ligger strømprisen nå på 491,196 kroner per megawatttime. Det er en kraftig økning sammenlignet med prisen per 1. juli i fjor, da den lå på 223,452 kroner.

Den ukentlige rapporten om

kraftsituasjonen fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser det samme. For tredje uke på rad gikk strømprisen opp.

– Dette henger sammen både med tørt vær og lite nedbør, men også med at prisene både på CO2-kvoter og annen brensel som kull og gass har steget, sier rådgiver Harald Endresen i NVE til NTB.

Han peker blant annet på at prisen på utslippskvoter på CO2

har økt fra rundt 50 kroner per tonn i juli i fjor til nærmere 150 kroner i juli i år.

Norge er delt opp i fem prisområder, og også her er kraftprisene varierende innen områdene. Høyest ligger kraftprisen for område NO3 – Midt-Norge – der kraftprisen i uke 28 ligger på 497,1 kroner per megawatttime i snitt. Det er en økning på 2,7 prosent fra forrige uke, og en økning

på 112,1 prosent sammenlignet med uke 28 i fjor.

For område NO4 – Nord-Norge – har prisen det siste året økt med hele 176,2 prosent, og med 4,4 prosent fra forrige uke til 480,3 kroner per megawatttime.

Men Endresen har et trøstens ord å komme med. Markedsaktørene forventer en prisøkning også i august, men deretter ser det ut til at prisen vil falle. (NTB)

på banen

ens norske bønder er rammet av den verste tørken siden 1947. Her fra et portrettintervju Dagsavisen gjorde i 2012.

FOTO: FREDRIK BJERKNES

eneste forslag som vil avhjelpe den akutte situasjonen. Regjeringen har derimot gjennomført flere viktige grep, og vil samarbeide med Bondelaget for å håndtere dette best mulig, sier Dale.

– Ellers er det helt korrekt at jeg har brukt to dager i Frankrike denne uken sammen med Artic Race of Norway, for å lære hvordan Tour de France legger til rette for at franske bønder kan profilere sine unike produkter. Målet er at vi framover skal få til noe av det samme i Artic Race, som er distribuert i 190 land. Det vil styrke markedet til norsk jordbruk om vi får til det. Derfor prioriterer jeg også det, sier Dale.

irene.ronold@dagsavisen.no

MÅ BIDRA: Anton Christian Smedstuen i Agri analyse, mener myndighetene må gjøre mer for å hjelpe bøndene.

FOTO: ANDERS HENRIKSEN

VARMT: Det varme og tørre været har ført til tørke flere steder østafjells. Det er knapt vann i Loeselva som går mellom Hokksund og Steinberg i Buskerud.

FOTO: TERJE BENDIKSBY/NTB SCANPIX

Ingen utsikter til regn på Østlandet

SOMMERVÆR:

Fortsatt tørt og varmt både på Sørlandet og Østlandet den kommende uken. Ingen utsikter for noe våtere enn en mulig ettermiddagsbyge.

■ HELLE HØINESS

– Det mest interessante nå er skogbrannfaren. Det er for det meste ganske tørt og skogbrannvarselet vil bli opprettholdt for Sørlandet og Østlandet, sier statsmeteorolog Ida Fossli i Meteorologisk institutt.

Hun legger til at det kan komme korte og helt lokale ettermiddagsbyger. De blir veldig lokale, så det monner ikke. Man trenger jevn påfyll med nedbør for å få bløtt opp over alt.

Vil runde 30 grader

For øvrig blir det tørt og varmt så langt meteorologen kan se. Temperaturene vil fortsatt ligge på samme nivå som vi har sett fram til nå. Det blir liggende godt over 20-tallet og enkelte dager vil det runde 30 grader.

– Det er kanskje antydning til regn i form av noen byger mot slutten av tidagersperioden, men dette er veldig usikkert og det endrer seg hele tiden, sier hun.

Sommerværet vil fortsatt prege hele landet. Riktig nok faller temperaturen i

nord etter hetesjokket, men de vil fortsatt få gode temperaturer i tiden framover.

Vestlandet og Trøndelag får også et ganske trivelig sommervær ved siden av varsel om at det kan komme en og annen ettermiddagsbyge. Temperaturene beskrives som sommerlige med mellom 20 og 25 grader, kanskje opp mot 30 noen steder.

Slappe systemer

– Det er ikke lenger et klart megahøytrykk som forårsaker det tørre og varme været i sør. Nå har vi mer slappe systemer, beskriver Fossli.

Disse systemene bidrar likevel til å gi et tørt og varmt vær på Sørlandet og Østlandet. Vi har et høytrykk som blir liggende over Russland ut over i neste uke. I tillegg er det et lavtrykkssystem som beveger seg opp mot Island og Svalbard. Det ligger også et høytrykkssystem over nordlige deler av Sentral-Europa.

Tørt i Skandinavia

Danmark og Sverige har hatt et ganske likt vær som Sørlandet og Østlandet – bortsett fra at de kom litt senere i gang med de varmeste temperaturene. Det er ganske tørt vær med den samme tørkesituasjonen for bøndene.

– Dette som skjer er interessant fra et meteorologisk perspektiv. Det er kjempe spesielt med forholdene som har vært siden mai, sier Fossli. (NTB)